

<http://www.knack.be/nieuws/belgie/kerstmis-is-een-verhaal-van-kwetsbaarheid-en-kracht/article-opinion-942913.html>

De (s)preekstoel van Knack.be

Knack.be maakt ruimte voor religie en levensbeschouwing

OPINIE

24/12/17 om 15:19 - Bijgewerkt op 22/12/17 om 14:17

'Kerstmis is een verhaal van kwetsbaarheid en kracht'

'Er schuilt grote kracht in wie zichzelf kwetsbaar durft opstellen', godsdienstleraar en auteur Ignace Demaerel.

Kerststal © Istock

Kerst is zonder twijfel het meest uitbundig gevierde feest in onze cultuur: getuige de talloze kerstmarkten, de straatdecoraties, de sfeermuziek in winkelstraten, en binnenskamers de familiefeesten, het uitvoerige tafelen, de gezelligheid en cadeautjes, vaak tot het overdadige toe. Het verhaal erachter verdwijnt echter steeds meer naar de achtergrond, vervaagt, verdamppt... De goedlachse kerstman heeft het tedere kerstekindje cultureel verdrongen, zo lijkt het soms. Voor velen zijn die verhalen over het stalletje en de kribbe, de os en de ezel, de wijzen en de ster enkel een soort vaag sprookje, zoals die van de gebroeders **Grimm**: zeemzoet en ontroerend,

maar puur verzonnen. Hoewel niemand nog de exacte historische feiten rond de geboorte van Jezus kan verifiëren, zijn er toch belangrijke verschillen: het gaat hier om een persoon die echt geleefd heeft, rondgewandeld en gepredikt, en die de geschiedenis ingrijpend veranderd heeft. Laten we dus niet te snel het woord 'sprookje' of 'mythe' gebruiken.

Dit geboorteverhaal ademt ook een groot aantal waarden uit die behoorlijk 'countercultural' zijn, zowel in die tijd als vandaag. De 'Redder van de wereld' die geboren wordt in een stal, zelfs Hollywood had zulk scenario nauwelijks kunnen verzinnen. De voorstellingen die wij ons ervan maken, over Jozef en Maria op hun ezeltje naar Bethlehem en die hun baby kregen in het stro: het lijkt een wollig, rozig verhaaltje uit een oud kindervertelboek, maar het was voor henzelf rauwe realiteit.

Het komt qua beleving heel dicht bij verhalen van jonge gezinnetjes op de vlucht voor oorlog die tijdens hun reis moeten bevallen in een bushokje. En het heeft iets héél erg contradictorisch dat we dit verhaal vieren met exclusief dure hapjes en elkaar overstelpen met de nieuwste digitale hebbedingetjes.

Maar voor de God van de Bijbel moet dit dan toch niet zo vreemd zijn, want Hij is de 'regisseur' die het allemaal geënceneerd heeft. Waarom dan? Wat was het verborgen 'script' achter dit vreemde scenario wat niemand in die tijd begreep - en ik vraag me af wie het vandaag wel begrijpt. Waarom kon Hij zijn zoon niet laten geboren worden in het keizerlijke paleis in Rome, in satijnen lakentjes, met trompetgeschal en tromgeroffel, met rijen hooggeplaatsten die kwamen aanschuiven voor hun huldebetoon? Dat zou toch veel logischer en simpeler geweest zijn?

ADVERTISING

Maar toch niet, want God denkt niet zo cliché en stereotiep als de mensen. Van Hem kan je elke dag een verrassing verwachten, zeg maar: een wonder. Als we denken dat we Hem 'snappen', frustreert Hij ons weer door uit een andere hoek tevoorschijn te komen.

Er zijn enkele opvallende aspecten in het kerstgebeuren die tegen onze cultuur ingaan, of eigenlijk tegen alle menselijke neigingen. Een baby is sowieso al uitermate zwak en broos: hij is werkelijk volkomen hulpeloos, en zou uit zichzelf onmogelijk kunnen overleven. Dezelfde baby in een trog in een stal is dit nog méér, want de omgeving is dan nog vijandig ook. En als het arme gezinnetje dan had gehoopt dat het ergste voorbij was, begon de ellende nog maar pas: de tirannieke koning Herodes was in zijn paranoia van plan deze geboorte in bloed te smoren. Deze baby werd dus vanaf zijn eerste levensdagen belaagd door de absolute monarch, die hierbij zijn agressie en repressie in het geheel niet intoomde. Nu werden Jozef en Maria pas echt vluchtelingen. Het was zelfs een 'intercontinentale vlucht': van Azië naar Afrika. Maar leuk was het allerminst, want Egyptenaren keken met minachting neer op hun joodse burens. En toch was dit allemaal geen probleem voor die God om zijn eigen zoon in zulk scenario te plaatsen. Hij stond er a.h.w. met grote gerustheid naar te kijken, wetende dat het allemaal goed zou komen.

Een baby spreekt al van kwetsbaarheid, maar in die omstandigheden was het dubbele kwetsbaarheid. Er gaat namelijk véél levensenergie naartoe om onszelf te beschermen en in te dekken: materieel, financieel, emotioneel, relationeel... Denk aan alle mogelijke 'verzekeringen' tegen elk denkbaar risico en alle beveiliging vandaag. We organiseren ons leven zo dat we veilig en gedekt zijn, zelfs al moeten we daarvoor dikke muren bouwen. Waarom kiest deze God dan zo bewust en radicaal voor kwetsbaarheid? Wel euh, misschien precies om iets aan die dikke muren te doen? Want die dikke muren van zelfverdediging zijn tegelijk ook muren waarin we onszelf gevangenzetten, of niet?

In onze tijd worden individualisme en autonomie namelijk verheerlijkt als seculiere dogma's: we moeten ongenaakbaar zijn, onaantastbaar, onverstoorbaar. De moderne mens plaatst zichzelf op de troon en wil daar voor god spelen: hij streeft naar almacht en onsterfelijkheid. Onze cultuur leert ons onophoudelijk om op eigen benen te staan, niemand nodig te hebben, zelfgenoegzaam te zijn. Afhankelijkheid klinkt als een vloekwoord. We moeten te allen tijde stoer en cool overkomen, maar intussen lopen we op onze tenen tot we er krampen in krijgen.

Kwetsbaarheid jaagt ons angst aan, jazeker, maar het brengt ons tegelijk dicht bij de naakte kern van het bestaan: wie ben ik als alles rondom mij wegvalt? Wanneer alle maskers en schone schijn afvallen, en ik 'afgestript' word van alle tierlantijntjes? Als ik helemaal uit mijn comfortzone

ben verjaagd? Of blijkt, als de verpakking afgerukt wordt, dat de doos leeg is? Glamour en glitter zijn vaak als een rookgordijn om onze innerlijke onzekerheid te verbergen, en creëren een schijnzekerheid of een fake identiteit. Er schuilt grote kracht in wie zichzelf kwetsbaar durft opstellen: hij durft het aan om zijn zelfverdediging neer te laten en zijn zwakheden te laten zien. Het is ontwapenend, nietwaar? Het is échter, authentieker. Het schept nabijheid en écht contact.

Maar het is een risico: de uitgestoken hand kan smadelijk afgewezen worden, de goede intentie kan gemeen misbruikt worden, iemand kan een dolk in de zwakke plek steken. Daarom is het moedig om te doen. Je moet bereid zijn te incasseren. Je moet al zeker genoeg zijn van wie je écht bent. Kwetsbaarheid is kracht. Wie het aandurft, zet een stap naar écht menszijn, is verfrissend authentiek. Hij wil diepe verbinding maken.

Achter dit kerstverhaal schuilt niet alleen een ander mensbeeld, maar ook een ander godsbeeld, dat behoorlijk revolutionair was voor die tijd. De Griekse goden op de Olympusberg bleven namelijk liever v er weg van de mensen: de stervelingen mochten zelfs niet in de buurt komen, want dit was hybris ('overmoed') die altijd zwaar bestraft werd. De goden bleven op hun hoge berg, in hun 'heilig isolement', en zouden zich nooit vernederen door af te dalen. Het kerstverhaal spreekt over een God die zich n et ver houdt van de stervelingen, zelfs niet van hun lijden. Hij kiest als geboorteplaats een vuile trog in een stal die naar mest rook, in een context van kindermoord en vlucht. Hij weet zelfs van tevoren dat Hij zal afgewezen worden, belaagd en verjaagd, bespot en bespuwd, en uiteindelijk zelfs gekruisigd, maar dit schrikt Hem niet af.

Zwakheid is een ander soort kracht. Liefde neemt altijd risico's. Hij heeft het ervoor over, want dat is het Hem waard om  echte verbinding te maken met mensen.

Deze 'regisseur' wordt trouwens voortdurend misbegrepen in de wereld. Maar Hij heeft zich niet vergist: het scenario bleek te 'werken': deze kwetsbare en belaagde baby heeft de wereld diepgaander veranderd dan de toenmalige Romeinse keizer **Augustus** in zijn witmarmere paleis. Na 2000 jaar nog altijd 2,5 miljard volgelingen hebben, dat doe je niet zomaar. Hij heeft blijkbaar de juiste, gevoelige snaar weten te raken bij mensen. Hoe hij dat gedaan heeft, is weer een ander verhaal...

Ignace Demaerel is godsdienstleraar en auteur.